

РЕШЕНИЕ

№ 1648

гр. София, 30.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 59 СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: .....

при участието на секретаря .....

като разглежда докладваното от ..... Гражданско дело № 20221110164987 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба, подадена от ..... (с предишна правноорганизационна форма ....., седалище и адрес на управление: .....срещу А. К. П., ЕГН: *****, адрес: ....., с която са предявени обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 99 ЗЗД, за признаване за установено, че ответникът дължи на ищеца следните суми:

- сумата от 500,00 лв. – непогасена главница по договор за паричен заем № ....., сключен между .....и А. К. П., ведно със законната лихва от 10.09.2021 г. до изплащане на вземането;
- сумата от 96,06 лв. – договорна лихва за периода от 01.03.2020 г. до 30.11.2020 г.;
- сумата от 31,16 лв. – мораторна лихва за периода от 02.03.2020 г. до 24.08.2021 г.,

за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 30.09.2021 г. по ч.гр.д. № 52852/2021 г. по описа на Софийски районен съд, II г.о., 59-ти състав.

В исковата молба се твърди, че на 31.01.2020 г. между ответника и трето лице –....., бил сключен договор за паричен заем № ....., при общи условия и спазване на ЗПК, по силата на който „..... се задължил да отпусне на А. К. П. заем в размер на 500,00 лв., която сума била усвоена от последния веднага след сключването на договора. От своя страна ответникът се задължил да

върне заетата сума, ведно с договорна лихва в размер на 96,06 лв., платими на 24 месечни погасителни вноски в срок до 30.11.2020 г. Твърди се, че въпреки изтичането на срока на договора, ответникът не заплатил нито една погасителна вноска, поради което дължал и лихва за забава за периода от 02.03.2020 г. до 24.08.2021 г. върху непогасената главница, чийто размер възлизал на 31,16 лв. С приложение № 1 от 22.01.2021 г. към договор за цесия от 22.01.2021 г. вземанията били прехвърлени на ищеца, ведно с всички привилегии, обезпечения и принадлежности, за което ответникът бил уведомен, а следвало да се счита за такъв и с получаване на приложенията към исковата молба в хода на процеса. Поради непогасяване на задълженията от страна на ответника, ищецът депозирал заявление за издаване на заповед за изпълнение, което било уважено и била издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 30.09.2021 г. по ч.гр.д. № 52852/2021 г. по описа на Софийски районен съд, II г.о., 59-ти състав. Ответникът възразил в срока по чл. 414 ГПК, което наложило предявяването на настоящите искове. Ето защо моли съда да постанови решение, с което да уважи изцяло предявените искове. Претендира направените по делото разноски и юрисконсултско възнаграждение.

Исковата молба и приложенията към нея са изпратени на А. К. П., като в срока по чл. 131 ГПК същият е подал писмен отговор чрез адв. Н. И.. Процесуалният представител оспорва предявените искове като неоснователни. На първо място оспорва активната материалноправна легитимация на ищеца, като твърди нищожност на договора за цесия, сключен между ищеца и..... поради липса на съгласие относно цената, на която се прехвърлят вземанията по договора. Оспорва задълженията по процесния договор за заем да са били предмет на договора за цесия. Оспорва сумата от 500,00 лв. по процесния договор за заем да е била усвоена от ответника. На следващо място твърди, че договорът за заем е недействителен, поради нарушения на изискванията на ЗПК – чл. 10, чл. 11, ал. 1, т. 6, т. 9, т. 10, т. 11, т. 20, т. 23 и т. 24 ЗПК, като излага подробни съображения в тази насока. В договора за кредит не бил посочен нейният срок; от същия и приложения към него погасителен план не ставало ясно размера на включените в месечната погасителна вноска суми – колко лихва, главница и такса се погасява с всяка вноска; не ставало ясно каква част от погасителната вноска представлява главница, лихва и такса за обслужване на кредита; договорът не съдържал клауза относно наличието или липсата на право на отказ на потребителя от договора, срока, в който това право може да бъде упражнено и другите условия за неговото упражняване, включително информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихвата съгласно чл. 29, ал. 4 и 6 ЗПК, както и размер на лихвени процент на ден; липсвала клауза за реда за прекратяване на договора за кредит, както и наличието на извънсъдебни способи за решаване на спорове и за обезщетяване на потребителите във връзка с предоставяне на потребителски кредит, както и условията за тяхното ползване. Твърди, че договорът за заем е

нищожен и в частта за договорната лихва, поради нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 ЗПК и противоречие с добрите нрави. Счита, че начисленият лихвен процент е неправомерно завишен и е в противоречие с добрите нрави. Твърди, че клаузата на чл. 8 от договора за кредит, предвиждаща задължение за заплащане на неустойка от страна на заемополучателя при непредоставяне в тридневен срок на уговореното в чл. 6 обезпечение, е нищожна, като излага подробни съображения в тази насока. Счита, че уговорената неустойка излиза извън присъщите □ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функция, като същата представлявала скрита добавка към възнаградителната лихва. Освен това неустойката представлявала разход по кредита по смисъла на чл. 19, ал. 1 ЗПК, като същата неправилно не била включена при изчисляването на годишния процент на разходите, което представлявало нарушение на чл. чл. 11, т. 10 ЗПК. В случай, че неустойката бъде включена при изчисляването на ГПР, то последният би бил в противоречие с чл. 19, ал. 4 ГПК, което би било самостоятелно основание за нищожност на целия договор за кредит. Прави възражение за изтекла погасителна давност. Моли съда да постанови решение, с което да отхвърли предявените искове. Претендира разноски.

В депозираното възражение по чл. 414 ГПК ответникът е направил възражение за изтекла погасителна давност.

Съдът, след като прецени по вътрешно убеждение събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, ведно с доводите и становищата на страните, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

По допустимостта на исковете:

Исковите са предявени от . по реда и в срока по чл. 415, ал. 1 ГПК, на основан.....ие чл. 422, ал. 1 ГПК, след издаване по негово заявление в качеството му на кредитор срещу ответника А. К. П. в качеството му на длъжник, на заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 30.09.2021 г. по ч.гр.д. № 52852/2021 г. по описа на Софийски районен съд, II ГО, 59-ти състав и след направено от длъжника възражение. Налице е идентичност на страните по заповедното и по настоящото исково производство. Претендира се установяване на вземания, съответни на задълженията, посочени в заповедта за изпълнение. Ето защо, настоящият състав, предвид единството на настоящото и заповедното производство, приема, че исковете са допустими.

По основателността на исковете:

Предмет на делото са искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 99 ЗЗД.

За да бъдат уважени предявените искове ищецът ..... следва да докаже при условията на пълно и главно доказване наличието на действително правоотношение по договор за паричен заем, сключен между ..... и ответника; че „.....е изпълнило задълженията си по договора,

предоставяйки на ответника заем в размер на 500,00 лв.; че вземането за тази сума е изискуемо; че ответникът е поел задължение да заплати на „.....възнаградителна лихва и размера ѝ; че вземането за възнаградителна лихва е изискуемо; изпадането на ответника в забава и размер на дължимата за исковия период мораторна лихва; че вземанията на ..... към ответника, произтичащи от договора за заем, са прехвърлени в полза на ищцовото дружество с договор за цесия; както и че ответникът е уведомен за извършеното прехвърляне.

При установяване на посочените обстоятелства в тежест на ответника е да докаже погасяване на дълга, както и обстоятелствата, на които основава своите възражения.

Видно от представеното по делото копие от договор за паричен заем № ..... от 31.01.2020 г., сключен между . и А. К..... П., дружеството е предоставило в заем на ответника сумата 500,00 лв. срещу задължение за последния да я върне, заедно с възнаградителна лихва върху нея – общо 596,06 лв. на 10 погасителни вноски, всяка в размер на 59,61 лв., в срок до 30.11.2020 г. В договора изрично е посочено, че А. К. П. с полагането на подписа си удостоверява, че е получил заемната сума в размер на 500,00 лв. Настоящият съдебен състав, като взе предвид съдържанието в договора за заем изявление на А. К. П., намира, че същият има сила на разписка за получаването на договорения заем от ответника. Не може да се приеме за доказано оспорването процесната сума от 500,00 лв. по договора за кредит като вид реален договор да не е получена от ответника, доколкото изрично е предвидено с подписването на договора да се удостоверява и получаването на посочената сума по главницата, като автентичността на частния документ не е оспорена и оборена в предвидените по чл. 193 ГПК процесуални предпоставки. Обстоятелството, че заемната сума е била получена от ответника се потвърждава и от заключението по приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза, неоспорено от страните и което съдът кредитира като обективно и компетентни изготвено. Видно от заключението на вещото лице, по процесния договор за заем са налице непогасени задължения, както следва: главница в размер на 500,00 лв., договорна лихва в размер на 96,06 лв. за периода от 01.03.2020 г. (датата на първата погасителна вноска) до 30.11.2020 г. (датата на последната погасителна вноска), както и мораторна лихва върху непогасената главница в размер на 31,16 лв. за периода от 02.03.2020 г. до 24.08.2021 г.

С оглед на това съдът намира, че от представеното копие от договора за заем и изслушаната съдебно-счетоводна експертиза се установява възникването на облигационно заемно правоотношение между . и ответника, че..... задължението на дружеството за предоставяне на заема е изпълнено, както и че вземането му за получаването на заетата сума, заедно с възнаградителната лихва върху нея, е изискуемо и непогасено от ответника.

От приетото копие от договор за прехвърляне на вземания (цесия) от

22.01.2021., сключен между ..... и от копието от извадка от приложение 1 към договора се установява, че „Креди Йес“ ООД е прехвърлило в полза на ищцовото дружество вземанията си към А. К. П., произтичащи от процесния договор за заем. Настоящият съдебен състав не споделя доводите на ответника за нищожност на договора за цесия. От приложеното по делото копие от договора за цесия е видно, че страните по него са постигнали съгласие за покупната цена на вземанията, предмет на договора, но данните са заличени при представянето му като писмено доказателство по делото. Конкретната сума, срещу която „.....“ е прехвърлило на ищцовото дружество вземанията си срещу трети лица, в т.ч. към ответника, е ирелевантна за предмета на делото. На следващо място, вземанията срещу ответника са индивидуализирани в степен, достатъчна да се приеме, че същите са били обект на договора за цесия – посочени са номер и дата на сключване на договора за заем, трите имена на длъжника, вида и размер на вземанията. В този смисъл неоснователни са и доводите на ответника, че вземанията по процесния договор за заем не са били обект на договора за цесия.

Съгласно разпоредбата на чл. 99, ал. 4 ЗЗД, прехвърлянето на вземането има действие спрямо третите лица и спрямо длъжника от деня, когато то бъде съобщено на последния от предишния кредитор. Предишният кредитор е длъжен да съобщи на длъжника прехвърлянето и да предаде на новия кредитор намиращите се у него документи, които установяват вземането, както и да му потвърди писмено станалото прехвърляне. Трайно установена е съдебната практика, обективирана и в постановените решение № 123/24.06.2009 г. по т. д. № 12/2009 г. на ВКС, II т. о., решение № 78/09.07.2014 г. по т. д. № 2352/2013 г. на ВКС, II т. о., с която се приема, че установеното в чл. 99, ал. 4 ЗЗД задължение на цедента да съобщи на длъжника за извършеното прехвърляне на вземането има за цел да защити длъжника срещу ненадлежно изпълнение на неговото задължение, т. е. срещу изпълнение на лице, което не е носител на вземането. Доколкото прехвърленото вземане е възникнало от правоотношение между длъжника и стария кредитор, напълно логично е въведеното от законодателя изискване съобщението за прехвърлянето на вземането да бъде извършено именно от стария кредитор – цедента. Само това уведомяване ще създаде достатъчна сигурност за длъжника за извършената замяна на стария му кредитор с нов и ще обезпечи точното изпълнение на задълженията му, т. е. изпълнение спрямо лице, което е легитимирано по смисъла на чл. 75, ал. 1 ЗЗД. Ето защо, законодателят е предвидил, че правно релевантно за действието на цесията е единствено съобщението до длъжника, извършено от стария кредитор.

В настоящия случай, по делото е представено копие от пълномощно, от което е видно, че цедентът е упълномощил .....да уведоми ответника за извършеното прехвърляне, както и копие от потвърждение на ..... за извършената цесия. С решение № 137/02.06.2015 г. по гр. д. № 5759/2014 г. на ВКС, III т. о., е прието, че по силата на принципа за свободата на договарянето (чл. 9 ЗЗД) няма пречка старият кредитор да упълномощи новия

кредитор за извършване на уведомлението за цесията. Това упълномощаване не противоречи на целта на разпоредбите на чл. 99, ал. 3 и ал. 4 ЗЗД, поради което е прието, че предишният кредитор може да упълномощи новия кредитор да съобщи на длъжника за извършената цесия, като това съобщение поражда предвиденото в чл. 99, ал. 4 ЗЗД действие спрямо длъжника.

От страна на ищеца не са представени доказателства, че преди подаването на заявлението по чл. 410 ГПК по ч.гр.д. № 52852/2021 г., по описа на СРС, 59-ти състав, и съответно преди депозирането на исковата молба, въз основа на която е образувано настоящото производство, А. К. П. е уведомен за обстоятелството, че задълженията му към „.....“, произтичащи от договор паричен за заем № .....г., са прехвърлени в полза на „.....“ (понастоящем с правноорганизационна форма ..... Като приложение към исковата молба обаче е представено копие от уведомление за цесия, изходяща от стария кредитор ..... чрез надлежно упълномощения пълномощник – цесионерът „.....“ адресирано до ответника, което му е връчено редовно.

В съдебната практика се приема, че получаването на уведомлението за цесията в рамките на исковото производство с връчване на приложените към исковата молба доказателства, едно от които е изходящото от цедента или неговия пълномощник съобщение по чл. 99, ал. 3 и ал. 4 ЗЗД не може да бъде игнорирано. Настоящият съдебен състав споделя изцяло приетото в решение № 78/09.07.2014 г. по т. д. № 2352/2013 г. на ВКС, II т.о., съгласно което цесията следва да се счете за надлежно съобщена на длъжника и тогава, когато изходящото от цедента уведомление е връчено на длъжника като приложение към исковата молба, с която новият кредитор е предявил иска си за изпълнение на цедираното вземане. В този случай, като факт, настъпил в хода на процеса и имащ значение за съществуването на спорното право, получаването на уведомлението от цедента, макар и като приложение към исковата молба на цесионера, следва да бъде съобразено от съда при решаването на делото, с оглед императивното правило на чл. 235, ал. 3 ГПК. Изходящото от цедента уведомление, приложено към исковата молба на цесионера и достигнало до длъжника с нея, съставлява надлежно съобщаване на цесията, съгласно чл. 99, ал. 3, пр. 1-во от ЗЗД, с което прехвърлянето на вземането поражда действие за длъжника на основание чл. 99, ал. 4 от ЗЗД. В този смисъл са и Решение № 114/07.09.2016 г. по т. д. № 362/2015 г. на ВКС, II т. о., Решение № 123/24.06.2009 г. по т. д. № 12/2009 г. на ВКС, II т. о., Решение № 3/16.04.2014 г. по т. д. № 1711/2013 г. на ВКС, I т. о., Решение № 78/09.07.2014 г. по т. д. № 2352/2013 г. на ВКС, I т. о. и Решение № 46/25.05.2017 г. по т. д. № 572/2016 г. на ВКС, I т. о.

Следователно към момента на приключване на съдебното дирене длъжникът е редовно уведомен за цедирането на задълженията му и на основание чл. 99, ал. 4 ГПК договорът за цесия е породил действие спрямо него и легитимиран кредитор за вземанията срещу А. К. П., произтичащи от сключения с ..... договор паричен за заем № ..... г., е ищецът-цесионер .....

С оглед на изложеното настоящият състав намира, че в полза на ..... срещу А. К. П. са възникнали вземания за претендираните суми. От страна на ответника не се твърди и не са ангажирани доказателства, от които да се установява, че задълженията за плащане на тези суми са погасени.

Съгласно чл. 86 ЗЗД при неизпълнение на парично задължение, длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Ищцовото дружество претендира лихва за забава за периода от 02.03.2020 г. до 24.08.2021 г. Настоящият съдебен състав намира, че лихва за забава върху непогасената главница се дължи от 03.03.2020 г., а не от 02.03.2020 г. (падеж на първата вноса), доколкото към тази дата длъжникът все още не е бил в забава. По делото не са събрани доказателства за размера на лихвата за забава за този период от време, но доколкото искът се явява установен по основание, съдът следва да определи размер му съгласно чл. 162 ГПК.

С приемането на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. (Обн., ДВ, бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г.) бяха въведени ограничения при плащане на лихви за забава по време на обявеното извънредно положение, като чл. 6 от същия предвижда, че до отмяната на извънредното положение не се прилагат последиците от забава за плащане на задължения на частноправни субекти, включително лихви и неустойки за забава, както и непаричните последици като предсрочна изискуемост, разваляне на договор и изземване на вещи. С последващите изменения в закона срокът на действие на мярката се удължава - до два месеца след отмяната на извънредното положение, т. е. до 14.07.2020 г., като същевременно се стеснява кръга от субекти, които могат да се ползват от нея. Тези промени следва да се вземат предвид при изчисляването на лихви за забава за периода от 13.03.2020 до 14.07.2020 г. В резултат от приетите законови изменения се обособяват три периода – в зависимост от кръга на включените субекти, за които не се начисляват лихви: в периода от 13.03.2020 – 08.04.2020 г. не се прилагат последиците от забава за плащане на задължения на частноправни субекти, включително лихви и неустойки за забава; в периода от 09.04.2020 г. до 13.05.2020 г. не се начисляват лихви за забава и неустойки при забава за плащане на задължения на частноправни субекти, длъжници по договори за кредит и други форми на финансиране (факторинг, форфетинг и други), предоставени от банки и финансови институции по чл. 3 от ЗКИ, включително когато вземанията са придобити от други банки, финансови институции или трети лица, и по договори за лизинг, а в периода от 14.05.2020 г. до 14.07.2020 г. не се начисляват лихви за забава и неустойки при забава за плащане на задължения на частноправни субекти, длъжници по договори за кредит и други форми на финансиране, предоставени от финансови институции по чл. 3 от ЗКИ, с изключение на дъщерните дружества на банките, включително когато вземанията са придобити от банки, финансови институции или трети лица.

Настоящият съдебен състав счита, че на основание чл. 6 (Изм. – ДВ, бр. 34 от 2020 г., в сила от 9.04.2020 г., бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) от Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13.03.2020 г., и за преодоляване на последиците (Загл. доп. – ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) в конкретния случай лихва за забава не се дължи за целия период от 13.03.2020 до 14.07.2020 г. Изчислен от съда на основание чл. 162 ГПК мораторната лихва за периода от 03.03.2020 г. до 24.08.2021 г. възлиза на 61,00 лв. (след изчисляване на размера ѝ чрез интернет калкулатор за изчисляване на законна лихва).

Относно действителността на договора за паричен заем:

Всеки съд е длъжен да констатира и отстрани всяко нарушение на императивни материалноправни норми, които регулират правния спор. Правовата държава провежда принципа на законността (чл. 4 КРБ). За това чл. 5 ГПК задава като основен принцип на гражданския процес и задължава съда при решаването на делата да осигури точното прилагане на закона. Общественият интерес от осигуряване на точното прилагане на императивните правни норми, които регулират правния спор, преодолява диспозитивното начало (чл. 6 ГПК). Съдът не само може, но е и длъжен да провери действителността на договора и на ненаведени от страните основания в следните хипотези: 1.) при нарушение на добрите нрави - т. 3 от ТР № 1/15.06.2010 г. на ВКС, ОСТК; Решение № 229/21.01.2013 г. по т. д. № 1050/2011 г. на ВКС, II т. о.; Решение № 252/21.03.2018 г. по т. д. № 951/2017 г. на ВКС, II т. о.; Решение № 247/11.01.2011 г. по т. д. № 115/2010 г. на ВКС, II т. о.; Решение № 125/10.10.2018 г. по гр. д. № 4497/2017 г. на ВКС, III г. о.; 2.) при неравноправни клаузи във вреда на потребителя – Решение № 23/07.07.2016 г. по т. д. 3686/2014 г. на ВКС, I т. о.; Решение № 188/15.12.2017 г. по т. д. № 2613/2016 г. на ВКС, II т. о.; Решение № 142/01.08.2018 г. по т. д. № 1739/2017 г. на ВКС, II т. о.; 3.) при нарушаване на императивни правни норми, които водят до накърняване на установения в страната правов ред, при положение, че за установяване на нищожността не се изисква събиране на доказателства - Решение № 204/05.10.2018 г. по гр. д. № 3342/2017 г. на ВКС, IV г. о.; Решение № 198/10.08.2015 г. по гр. д. № 5252/2014 г., ВКС, IV г. о.; Решение № 384 от 2.11.2011 г. по гр. д. № 1450/2010 г., ВКС, I г. о. Затова, следва да се извърши проверка дали е основание за нищожност на договора според възраженията в отговора на исковата молба и в кръга на описаните, за които съдът, дори и без довод по предявения иск, следи служебно.

..... е финансова институция по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 3 ЗКИ, поради което може да отпуска заеми със средства, които не са набавени чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Ответникът е физическо лице, което при сключване на договора, е действало извън рамките на своята професионална дейност, т. е. страните имат качествата на кредитор и потребител по смисъла на чл. 9, ал. 3 и ал. 4 ЗПК.

Сключеният договор по своята правна характеристика и съдържание представлява такъв за потребителски кредит, поради което за неговата валидност и последици важат изискванията на специалния закон - ЗПК в релевантната за периода редакция.

Спорно по делото е дали договорът за заем е валидно сключен и дали се дължи плащане по него на договорно основание.

Съгласно чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т. 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен. Липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпване на последиците по чл. 22 ЗПК – изначална недействителност, тъй като същите са изискуеми при самото му сключване. Тя е по-особена по вид с оглед на последиците, визирани в чл. 23 ЗПК, а именно че, когато договорът за е обявен за недействителен, отговорността на не отпада изцяло, но той дължи връщане само на чистата стойност на кредита, а не и на лихвата и други разходи.

Съгласно чл. 10, ал. 1 ЗПК договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12, в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора. Представеният по делото договор за потребителски кредит е в писмена форма, на хартиен носител, всички елементи към договора – погасителен план и общи условия, са представени в еднакъв вид, формат и видимо с шрифт не по-малък от 12, съобразно изискването на чл. 10, ал. 1 ЗПК, поради което съдът намира доводите на ответника за неспазване на изискванията на чл. 10, ал. 1 ЗПК за неоснователни.

Съгласно чл. 22, вр. с чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен, ако не са посочени приложимият лихвен процент и условията за прилагането му. Видно от договора за заем, в чл. 3, т. 7 е посочен лихвеният процент по кредита, който е 3,330 % фиксиран месечен лихвен процент по заема. Действително в договора няма

отделно записване на общия размер на договорната лихва, но това не води до недействителност на договора. Такова самостоятелно изискване за съдържанието на договора за потребителски кредит не е предвидено в чл. 11 или в друга разпоредба, към която да препраща Глава шеста „Недействителност на договора за потребителски кредит“ от ЗПК и Глава шеста „Неравноправни клаузи в потребителски договори“ от ЗЗП. Освен това от договора става ясно какъв е общият размер на дължимата договорна лихва за целия срок на договора, а именно 96,06 лв. (разликата между предоставения кредит в размер на 500,00 лв. и общо дължима сума по договора 596,06 лв.), който размер е фиксиран за целия период на договора. Доколкото лихвата е фиксирана за целия период на договора и същата не се променя, не зависи от никакви фактори, предвидени в договора, не е

необходимо да се посочват условията по прилагането ѝ, доколкото такива условия няма, не са предвидени в договора – лихвата е фиксиран размер за целия срок на договора.

По доводите за недействителност на договора за заем, поради нарушение на разпоредбата на чл.11, ал. 1, т. 10 ЗПК, съгласно която в договора за потребителски кредит следва да е посочен годишния процент на разходите и общо дължимата сума, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на ГПР.

Видно от чл. 3, ал. 5 от процесния договор в него е посочен годишния процент на разходите в размер на 48,187 %, а в т. 12 и общият размер на всички плащания по договора в размер на 596,06 лв., включващ главница и възнаградителна лихва, като видно от договора се приема, че именно възнаградителната лихва формира ГПР. Според чл. 19, ал. 1 ЗПК, ГПР изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения. ГПР се изчислява по специална формула. Спазването на това изчисление, дава информация на потребителя как е образуван размерът на ГПР и общо дължимата сума по договора. Тоест, в посочената величина, бидейки глобален израз на всичко дължимо по кредита, следва по ясен и разбираем за начин да са инкорпорирани всички разходи, които ще стори и които са пряко свързани с правоотношение. Нарушение е налице, т. к. в договора кредиторът се е задоволил единствено с посочването като абсолютна стойност на ГПР. Липсва (вкл. в ОУ) обаче ясно разписана методика на формиране годишния процент на разходите по кредита (кои компоненти точно са включени в него и как се формира същият от 48,187 %). По този начин потребителят е поставен в невъзможност да разбере какъв реално е процентът на оскъпяване на ползвания от него финансов продукт.

Налице е и друго нарушение, т. к. посоченият в договора ГПР от 48,187 % и общата сума на плащанията от 596,06 лв., не съответстват на действителните. Това е така, тъй като още при самото му сключване е предвидено уговорената в чл. 8 неустойка да се плаща разсрочено във времето (предвидена изначално в погасителния план), заедно с месечните вноски, които ще възлизат на 106,00 лв. Въведеното изискване за предоставяне на две кумулативни обезпечения – гарант, отговарящ на условията по чл. 10, ал. 2, т. 1 ОУ, както и с ценна книга, издадена в полза на заемодателя, съдържа множество изначално поставени ограничения и конкретно определени параметри, които предвид броя им и изключително краткия срок, в който следва да се предоставят – тридневен от сключване на договора, на практика правят задължението неизпълнимо. Срокът е твърде кратък – за потребителя се създава значително затруднение, както относно физическо лице – поръчител, т. к. същият следва да отговаря на критерии, за които информация би следвало да се събере и от допълнителни източници

(напр. за осигуровки, чиста кредитна история и пр.). При това положение и изначалното предвиждане на неустойката да се кумулира към погасителните вноски, следва, че тя води единствено до скрито оскъпяване на кредита, като излиза изцяло извън присъщите ѝ функции. Непредоставянето на обезпечение не води до претърпяване на вреди за кредитора, който е бил длъжен да оцени на длъжника, съответно - риска при предоставяне на заема към сключване на договора, като съобрази и възможностите за предоставяне на обезпечение. Задължението за обезпечаване на главното задължение има вторичен характер и неизпълнението му не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на заетата сума. Един вид обезпечава изпълнението на задължението за обезпечаване на главното задължение. Включена по този начин към погасителните вноски, неустойката всъщност се явява добавък към възнаградителната лихва и представлява сигурна печалба за заемотателя, като нейният размер от 463,94 лв. е почти колкото размер на предоставения заем (или около 92,79% от главницата). Така, при плащането на всички задължения, се получава едно допълнително възнаграждение. Ето защо, посоченият в договора годишен процент на разходите от 48,187% не отговаря на действителния такъв, след като стойността на допълнителните плащания, които не са включени при изчисляването му, представлява 92,79% от главницата. При това положение действителният ГПР би надхвърли установената в чл. 19, ал. 4 ЗПК горна граница. Отделно от това, посочването само с цифрово изражение на процента ГПР не е достатъчно, за да се считат спазени законовите изисквания. Целта на цитираната разпоредба на чл. 11, т. 10 ЗПК е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да стори във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи.

Поради това в договора трябва да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения представлява ГПР, но изрично и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. Поставянето на кредитополучателя в положение да тълкува всяка една от клаузите в договора и да преценява дали тя създава задължение за допълнителна такса по кредита, невключена в ГПР, противоречи на изискването за яснота, въведено с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

При тълкуване обхвата на закрилата, предоставена от разпоредбата на чл. 22 ЗПК, във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК следва да се съобрази пар. 2 от ДР на ЗПК, съгласно която този закон въвежда разпоредбите на Директива 2008/ 48/ ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008 г относно договорите за потребителските кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета. От изложеното следва, че при съмнение в действителния смисъл на законовите разпоредби същите следва да бъдат тълкувани с оглед постигане целите на цитираната Директива 2008/48/ ЕО. Съгласно Съображение 19 от Директивата, за да се даде възможност на потребителите

да взимат своите решения при пълно знание на фактите, те следва да получават адекватна информация относно условията и стойността на кредита и относно техните задължения, преди да бъде сключен договорът за кредит, която те могат да вземат със себе си и да обмислят. С оглед осигуряване на възможно най-пълна прозрачност и сравнимост на предложенията за сключване на договор, тази информация следва да включва по-специално годишния процент на разходите, приложим за кредита и определен по еднакъв начин навсякъде в Общността. В тази насока и в Съображение 24 от същата Директива е посочено, че е необходимо на потребителя да се предостави изчерпателна информация преди да сключи договора за кредит, независимо от това, дали в маркетинга на кредита участва кредитен посредник, или не. Според Съображение 31 от Директивата за да се даде възможност на потребителя да познава своите права и задължения по договора за кредит, този договор следва да съдържа цялата информация по ясен и кратък начин. С оглед цитираните цели на Директивата следва да се приеме, че нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, водещо до недействителност по смисъла на чл. 22 ЗПК ще е налице не само, когато в договора изобщо не е посочен ГПР, но и когато формално е налице такова посочване, но това е направено по начин, който не е достатъчно пълен, точен и ясен и не позволява на потребителя да разбере реалното значение на посочените цифрови величини, както и когато формално е налице такова посочване, но посочения в договора ГПР не съответства на действително прилагания между страните. И в трите хипотези е налице еднакво нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, тъй като потребителят се явява реално лишен от възможността за преценка относно действителния размер на ГПР, което право Директивата и ЗПК целят да му признаят и гарантират. Както бе посочено по-горе, в настоящия случай е налице посочване само на цифровата величина на ГПР (48,187%), която не обезпечава получаването на каквато и да е информация относно вида, размера и компонентите, включени в годишния процент на разходите. С оглед на това не може да се приеме за основателно становището на ищеца за липса на противоречие с императивната разпоредба на чл. 22 във вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

Липсата на разбираема и недвусмислена информация в договора по смисъла на чл. 11, т. 10 ЗПК, е възможно да заблуди средния относно цената и икономическите последици от сключването му. Същевременно, посочването на по-нисък от действителния ГПР, представлява невярна информация относно общите разходи по кредита и следва да се окачестви като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на член 6, параграф 1 от Директива 2005/29/ЕО. Това от своя страна означава, че клаузата за общия размер на сумата, която следва да плати потребителят, е неравноправна по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 93/13/ЕО и влече недействителност на договора в неговата цялост.

Към договора за кредит има погасителен план, подписан от ответника, в който е посочен размера на вноските, техния брой, периодичност на плащане

и падежна дата. Тъй като договорът е сключен при фиксиран лихвен процент за целия му срок и за всички вземания по него, последното изискване на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК - за посочване последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми в това число главница и лихви, е неприложимо. Съгласно самата разпоредба тази информация следва да се съдържа в погасителния план единствено при наличието на различни лихвени проценти, каквито не се установяват в случая. Съгласно разясненията, дадени с решение № 106/03.06.2022 г. по гр. д. № 3253/2021 г. на ВКС, ГК, III ГО, само при наличие на искане от потребителя кредиторът е длъжен безплатно да му предостави извлечение под формата на погасителен план. Когато не са приложими различни лихвени проценти, не е необходимо в погасителния план да се съдържа посочване отделно на главницата и лихвите, които се погасяват с погасителната вноска. В разглеждания случай уговореният лихвен процент е фиксиран, поради което не следва да се посочват отделно главницата и лихвите, които се погасяват с всяка една от месечните погасителни вноски.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 20 ЗПК, договорът за потребителски кредит следва да съдържа информация относно наличието или липсата на право на отказ на потребителя от договора, срока, в който това право може да бъде упражнено, и другите условия за неговото упражняване, включително информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихвата съгласно чл. 29, ал. 4 и 6, както и за размера на лихвения процент на ден. В настоящия случай, посоченото законово изискване е спазено, видно от чл. 10 от договора за потребителски кредит и чл. 8, ал. 4 от общите условия на кредитора. Предоставянето, респ. получаването на предварителна информация е удостоверено в договора, което обстоятелство е признато от ответника с поставянето на подпис на договора за паричен заем. Всяка страница от договора е подписана от кредитополучателя. Общите условия са подписани на всяка страница от ответника.

Доводите на ответника за недействителност на договора за потребителски кредит поради неспазване на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 23 и т. 24 ЗПК са неоснователни, доколкото същите не са посочени в ЗПК като пороци, водещи до недействителност на целия договор.

С оглед всичко изложено по-горе, съдът приема, че не са спазени посочените изисквания на ЗПК, поради което договорът за паричен заем е недействителен.

За разлика от унищожаемостта, която се инициира от съответната страна, за нищожността съдът следи служебно и при констатиране се позовава на същата в мотивите при обсъждане основателността на исковете. Имайки предвид последиците ѝ, съгласно чл. 23 ЗПК, ответникът дължи връщане само на чистата стойност по кредита, но не и лихви (вкл. договорна лихва и лихва за забава) или други разходи.

С оглед всичко изложено, на връщане подлежи само чистата стойност

на заема – сумата от 500,00 лв.

Предвид обстоятелството, че се установява твърдението на ищцовото дружество, че има непогасени вземания по договор за потребителски кредит срещу ответника следва да бъде разгледано наведеното от него възражение, че вземанията са погасени по давност (*което възражение е инкорпорирано във възражението по чл. 414 ГПК*).

Относно задължението за главница приложима е общата пет годишна давност съобразно чл. 110 ЗЗД (така решение № 28/05.04.2012 г. по гр. д. № 523/2011 г. на ВКС, III г.о. и решение № 261/12.07.2011 г. по гр. д. № 795/2010 г. на ВКС, IV г.о.) Чл. 116, б. „б” ЗЗД предвижда, че давностният срок се прекъсва с предявяване на иск относно вземането, а според чл. 422, ал. 1 ГПК искът за съществуване на вземането се смята предявен от момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение. В настоящия случай заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК е подадено на 10.09.2021 г., към който момент не са налице погасени по давност суми.

С оглед гореизложеното съдът приема иска чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 99 ЗЗД за доказан по основание и размер от 500,00 лв., до който размер предявеният иск следва да бъде уважен, ведно със законната лихва като последица. А исковите по чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 99 ЗЗД за договорната лихва и обезщетението за забава следва да бъдат отхвърлени като неоснователни.

Само за пълнота, настоящият съдебен състав намира, че възражението на ответника за неоснователност на иска за главница, предвид търсенето □ на договорно основание, е неоснователно. В Решение № 50174/26.10.2022 г. по гр.д. № 3855/2021 г. на ВКС, IV г.о. се приема, че ако недействителността на договора за потребителски кредит се установи в производството по чл.422 ГПК, съдът следва да установи с решението си дължимата сума по приетия за недействителен договор за потребителски кредит, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в разпоредба на чл. 23 ЗПК е предвидено задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита. Това следва от характеристиката на договора за потребителски кредит и задължението за периодичност за връщането на сумата. Ако се приеме, че установяването на дължимостта на чистата сума по получения кредит и осъждането на потребителя за нейното връщане следва да се извърши в отделно производство, по предявен иск с правно основание чл. 55 ЗЗД, то би се достигнало до неоснователно обогатяване за потребителя, предвид изискуемостта на вземането по недействителен договор, в частност при нищожен договор за потребителски кредит и позоваване от страна на потребителя на изтекла погасителна давност. Това би противоречало на принципа за недопускане на неоснователно обогатяване, в какъвто смисъл е и

въвеждането на разпоредбата на чл.23 ЗПК в специалния ЗПК. Настоящият съдебен състав споделя изложеното в Решение № 50174/26.10.2022 г. по гр.д. № 3855/2021 г. на ВКС, IV г.о. становище.

По разноските:

С оглед изхода на спора при настоящото му разглеждане, разноси се дължат на двете страни по съразмерност, на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК.

Ищецът е отправил искане, представил е списък по чл. 80 ГПК и доказателства за плащане на: 125,00 лв. – държавна такса и 400,00 лв. – депозит за ССЧЕ. Следва да се присъдят и разноските в заповедното производство: 25,00 лв. – държавна такса и юрк. възнаграждение, съобразно т. 12 на ТР № 4/2013 на ОСГТК на ВКС. Разноските за юрисконсултско възнаграждение по заповедното и настоящото дело следва да бъдат определени съобразно чл. 78, ал. 8 ГПК /ДВ бр. 8/2017 г. /, вр. с чл. 37 от ЗПрП, вр. с чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащане на правната помощ, при което се дължи такова от 100,00 лв. за настоящото производство и 50,00 лв. за заповедното, предвид конкретната фактическа и правна сложност на спора. По съразмерност се дължат 498,23 лв. за настоящото и 59,79 лв. за производството по ч.гр.д. № 52852/2021 г. по описа на СРС, 59-ти състав.

Ответникът претендира адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. в двете производства. В производството по ч.гр.д. № 52852/2021 г. по описа на СРС, 59-ти състав ответникът се е представлявал от адв. ...., в която връзка е представен договор за правна защита и съдействие. Съдът определи адвокатското възнаграждение на адв. .... в размер на 400,00 лв., на основание чл. 7, ал. 2, т. 1 вр. ал. 7 от Наредбата, от която сума, съразмерно с отхвърлената част от иска, ще се присъди сума в размер на 81,13 лв.

Адв. Н. И. е представлявал ответника в исковото производство, като и за него се претендира адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв., в тази връзка е представен договор за правна помощ и съдействие. Съдът определи адвокатското възнаграждение на адв. И. в размер на 400,00 лв., на основание чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредбата, от която сума, съразмерно с отхвърлената част от иска, ще се присъди сума в размер на 81,13 лв.

Мотивиран от горното, Софийски районен съд

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от ..... (*с предишна правоорганизационна форма .....*), ЕИК: ....., седалище и адрес на управление: ....., срещу А. К. П., ЕГН: *****, адрес: ....., иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 99 ЗЗД, че **А. К. П.**,

ЕГН: *****, **дължи на .....** (с предишна правноорганизационна форма ..... **сумата от 500,00 лв.**, представляваща непогасена главница по договор за паричен заем № ..... г., сключен между ..... А. К. П., ведно със законната лихва от 10.09.2021 г. до изплащане на вземането, за която сума е издадена за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 30.09.2021 г. по ч.гр.д. № 52852/2021 г. по описа на Софийски районен съд, II г.о., 59-ти състав.

ОТХВЪРЛЯ предявените от „....., ЕИК: ....., седалище и адрес на управление: ..... срещу А. К. П., ЕГН: *****, адрес: гр. ...., ...искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 99 ЗЗД, за признаване за установено, че А. К. П. дължи на „..... следните суми:

- сумата от 96,06 лв. – договорна лихва за периода от 01.03.2020 г. до 30.11.2020 г. по договор за паричен заем № ..... г., сключен между .....и А. К. П.;
- сумата от 31,16 лв. – мораторна лихва за периода от 02.03.2020 г. до 24.08.2021 г.,

за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 30.09.2021 г. по ч.гр.д. № 52852/2021 г. по описа на Софийски районен съд, II г.о., 59-ти състав, **неоснователни и недоказани**.

ОСЪЖДА А. К. П., ЕГН: *****, адрес: ....., да заплати на..... (с предишна правноорганизационна форма ., седалище и адрес н.....а управление: г.....а основание чл. 78, ал. 1 ГПК, следните суми:

- сумата от **498,23 лв.** – разноски в настоящото производство;
- сумата от **59,79 лв.** – разноски в производството по ч.гр.д. № 52852/2021 г. по описа на СРС, 59-ти състав.

ОСЪЖДА „..... (с предишна правноорганизационна форма ....., седалище и адрес на управление: ..... да заплати на **адв. Н. И. И.**, ЕГН: *****, адрес на упражняване на дейността: ....., на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв., **сумата от 81,13 лв.** – адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна правна помощ на ответника А. К. П. в производството по настоящото дело.

ОСЪЖДА .... (с предишна правноорганизационна форма ....., седалище и адрес на управление:..... да заплати на **адв. ....**, ЕГН: *****, адрес на упражняване на дейността: ..... на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв., **сумата от 81,13 лв.** – адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна правна помощ на ответника А. К. П. в производството по ч.гр.д. №

52852/2021 г. по описа на СРС, 59-ти състав.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис от него на страните.

Препис от решението да се изпрати на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____